

'Trojaanse Wijven' opgevoerd in zwembad

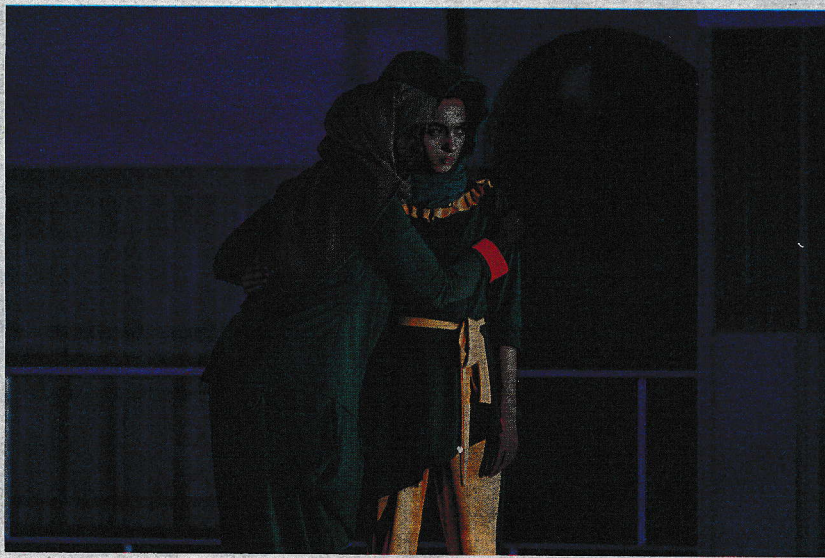
'Zee en water zijn nauw verbonden aan dit stuk'

De Rotterdamse Dewi Reijs (1982) maakte met 'Trojaanse Wijven' een moderne bewerking van 'Trojaanse vrouwen' van Euripides. "Geen wollig, stoffig geweeeklaag."

Door Eric Korsten

Smeulende puinhopen. Brokstukken. Kapotgeschoten stad. Maar de oorlog is voorbij. De mannen van Troje zijn vermoord, de vrouwen gevangengezet. Daar, aan de wallen van het rokerig brandende Troje, wachten ze op hun verdere lot, dat neerkomt op deportatie. Theatermaker Dewi Reijs maakt van de situatie een 'wijvenveiling', nog wel op een drijvend vlot annex podium – en dat in een zwembad waar de vrouwen worden geveild aan op lust beluste Griekse legerleiders. Want na jarenlang oorlog voeren mogen zij eindelijk naar huis, en dat met een Trojaanse schoonheid als oorlogsbuit. De verwijzing naar de situatie in Oekraïne, met als actueel focusgebied de Donbas, of neem anders het Syrische Hawdja, is flagrant.

Met 'Trojaanse vrouwen' (uit 415 v. Chr.) confronteert de Griekse schrijver en dichter Euripides ons met de waanzin en de vernietigende werking van oorlog. Hij dompelt zijn relaas in woorden van rouw en afscheid, van schuld en verantwoordelijkheid, en van de relativiteit van winst en verlies. Het is zijn literaire antwoord op de brutaliteit en de blinde, imperialistische vernietigingsdrang die van zijn vaderstad Athene uitging tijdens de Peloponnesische Oorlog. Want al speelt zijn stuk zich af tegen de donkerzwarte achtergrond van de mythische Trojaanse Oorlog, de verwijzing naar de

Dewi Reijs: 'Ik wil een zo breed publiek bereiken.' | Foto: Rosa Quist

actuele politiek was voor elke Griek zonder meer duidelijk. Opmerkelijk is dat Euripides in zijn stuk vooral vrouwen aan het woord laat, als het ware hun standpunt inneemt en vertolkt, waar het destijds juist altijd om mannen draait. Bij Euripides hebben de vrouwen hun eigen reflecties, spreken hun eigen stem, en hebben hun eigen manier gevonden om te overleven.

De Rotterdamse Dewi Reijs (1982) maakte met 'Trojaanse Wijven' een moderne bewerking. Geen wollig, stoffig geweeeklaag, zo belooft de actrice en theatermaker, maar 'een multiculturele theatrale experience'. Zij doet dat aan de hand van aaneengeregen verhalenvertellingen die anno nu spelen. Die worden verteld door een 'all female cast' van actrices met wortels in Syrië, Palestina, Somalië, Algerije, Marokko, Suriname en Nederlands-Indië. Ieder van hen vertelt over de eigen familiegeschiedenis, maar

ook over oorlog, vluchten, migratie en het leven in Nederland.

'Stuk voor óns'

Het stuk van Euripides, zo zegt Reijs, fascineert haar al sinds ze dik twintig jaar geleden op de toneelschool in Amsterdam een workshop volgde van actrice Frieda Pittoors. "Eindelijk een stuk voor óns, kwam bij me op, ook toen al in het licht van het vrouwbeeld. Want al komt er tegenwoordig meer los, toch wordt niet bijster veel geschreven voor vrouwen die een hoofdrol toebedeeld krijgen. Ondertussen moest ikzelf ook terugdenken aan de pijnlijke geschiedenis van mijn familie in Nederlands-Indië en aan wat daar, in de jappenkampen, moet zijn voorgevallen. Ook mijn familieleden werden bij aankomst in Nederland in opvangkampen gestopt, je zou het bijna een azc noemen... er zijn heel wat overeenkomsten. Hoe zijn zij hier destijds opgevan-

gen en waarom kijken mensen nog altijd met een bepaalde blik naar ons? En al voelde ik de links, toch heb ik daar nooit wat mee gedaan."

'Wijf staat voor empowerment. In Rotterdam is wijf een geuzennaam'

Dat geheel legt een verband tussen toen en nu, legt ze uit. "Tot op de dag van vandaag bestaat Troje, het ligt in Turkije – genaamd Hisarlık. President Erdoğan krijgt van Europa miljoenen euro's toegestopt om ons onwelgevallige vluchtelingenpro-

blemen op te vangen. Maar op dit moment valt nog altijd veel voor aan de watergrenzen."

In haar bewerking is het Poseidon, traditioneel god van de zee, die zijn zakken vult met vrouwenhandel en als grenswachter en grenspolitie fungeert. "We beginnen de voorstelling in de klassieke tijd. Ieder van ons speelt een karakter, ikzelf bijvoorbeeld, speel Helena. Maar ook Hekabe, Cassandra en Andromache zijn present. In het tweede deel wordt ieder van ons zichzelf, met stuk voor stuk ongelooflijke verhalen."

Zwembad

De goedgekozen achtergrond voor dit geheel vormt een zwembad, een overdekte badinrichting. In Den Haag is dat Sportcentrum de Houtzagerij. "De zee, het water, is nauw verbonden aan dit stuk. De Grieken kwamen immers aan op schepen en namen hun buit, de vrouwen, mee over water. Bovendien krijgt de voorstelling door de keuze voor een zwembad een snuife Méditerranée mee."

Reijs heeft er ook voor gekozen om het woord 'vrouwen' te veranderen in 'wijven'. "Het woord wijf staat voor 'empowerment', kracht, moed en lef. In Rotterdam is 'wijf' een geuzennaam, en ik ben een echte Rotterdamse."

Op festival de Parade heeft ze vorig jaar een pilot gedraaid. "Maar nu moet dus alles in het groot. Ik heb voor deze speelplek gekozen, omdat ik een zo breed publiek wil bereiken, van reguliere theaterbezoekers tot omwonenden. Ik houd van lage drempels."

Buddy Film Foundation & Theater Waihalia, 'Trojaanse Wijven', zaterdag 30 april en zondag 1 mei, 21.00 uur, Sportcentrum de Houtzagerij. Meer informatie: www.hnt.nl

BOEKJE OPEN

Literatuurliefhebber Mario Molegraaf belicht Haagse aspecten van nieuwe uitgaven.

Daar ging het Omniversum

Eva Meijer

'Daar ging het Gemeentemuseum, dat ze niet lang geleden omgedoopt hadden in Kunstmuseum Den Haag. Daar ging het Omniversum, daar gingen de lanen en de conferentiecentra'. Het water komt in het nieuwe boek van Eva Meijer (Hooft, 1980), aangekondigd als een 'actuele roman over het klimaat en de staat van ons land'. We zouden de zenuwen van 'Zee Nu' moeten krijgen, maar dat lukt toch niet helemaal. De satire is soms zo raak dat het educatieve effect eronder lijdt. Ze zijn er allemaal, de vaste Hollandse verschijningen, de duidende deskundigen, de activisten en niet te vergeten de complotteners die hard schreeuwen dat ze harde waarheid niet geloven: 'Beelden van de oprukkende zee zijn gemanipuleerd en de regering wil de mensen ANGST aanjagen.'

Ook present is uiteraard onze premier sinds mensenheugenis, maar in deze roman is hij aan zijn laatste hoofdstuk toe: 'De verdwijning van de minister-president werd pas aan het eind van de middag opgemerkt, toen hij niet kwam opdagen bij het dagelijkse bijpraatmoment met zijn assistent.' Wat is er met de zee, vragen ze zich af te Scheveningen en Wassenaar. De zee ruikt om onverklaarbare redenen op. Vossen en duinkonijnen vluchten. De burgemeester van Den Haag belt gealarmeerd met de minister: 'Het wordt geen eb meer.'

Den Haag (de stad waarin Eva Meijer géén vreemdeling is, ze studeerde aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en aan het Koninklijk Conservatorium) blijft niet gespaard in 'Zee Nu', maar de rest van Nederland raakt ook overstroomd. De zee gaat verbazend nauwkeurig te werk, de omliggende landen hebben nergens last van. De koning en zijn gezin wijken snel uit naar 'hun vakantiehuis in Mozambique'. De rest van de bevolking blijft dicht bij het voormalige vaderland.

Eva Meijer schrijft het allemaal met vermakelijk venijn op. Het mooiste aan dit natte boek zijn misschien de droge zinnen, zoals: 'Van bovenaf zag de evacuatie er mooi uit.' Ja, van een afstand lijkt de artocht keurig georganiseerd, vooral ook omdat 'de bus met de ministers en experts' als eerste was vertrokken. Maar intussen zijn alle nooddijken weggespoeld, laat de zee zich niet regelen, staan de mensen machteloos tegenover de natuurkrachten. Ik loop zo toch maar even het duin op: wordt het wel eb vandaag?

MARIO MOLEGRAAF

Eva Meijer, 'Zee Nu'. Roman (240 pagina's). Uitgever: Cossée. Prijs: € 22,99.